

Toekomst van museum Boijmans

Het museum van Boijmans Van Beuningen in Rotterdam is één van de topinstellingen in Nederland. Het is een type museum waar zowel oude als hedendaagse kunst een plaats heeft naast industriële vormgeving en kunstambachten. Het museum heeft ook tekeningen, een collectie met wereldfaam. Aan het museum werd in verschillende fasen een bouwvolume toegevoegd. Ditmaal gaat men ook twee uitbreidingen slopen om plaats te maken voor een nieuwbouwproject van het bureau Mecanoo onder leiding van Francine Houben. Het winnend project is erg zwak en men kan veel vragen stellen bij de keuze. De uitbreiding van Robbrecht & Daem architecten uit 1996 - 2003 wordt gesloopt.

Pas in 1935 kreeg Rotterdam een volwaardig museum ontworpen door de stadsarchitect Ad van der Steur. In 1972 werd de Bodon-vleugel toegevoegd. Iets later werd aan straatzijde een eetgelegenheid opgetrokken die in de jaren '90 werd gesloopt voor de uitbreiding ontworpen door Robbrecht en Daem Architecten uit Gent. Dit gebeurde onder het directeurschap van Chris Dercon. Na München en Tate Moderne is Dercon nu directeur van Grand Palais in Parijs.

Boijmans is reeds een geruime tijd gesloten en zal nog voor een aantal jaren gesloten blijven, vermoedelijk tot 2026. Ondertussen bouwt men naast het museum een groot depot, een ontwerp van het Rotterdamse architectenbureau MVRDV, het ronde gebouw waarbij de buitengevel volledig is bekleed met reflecterende panelen.

Boijmans krijgt een banale winkelpui, een Aquarium toegang Tekening bureau Macanoo

Naast de ronde "De Pot" (Depot) met zijn opdringerige reflecterende wand wordt het museum op een brutale wijze aangepakt. Het ontwerp van Mecanoo werd gepresenteerd en de beelden staan op de website van het bureau. Het ontwerp is ronduit niet interessant en dit om verschillende redenen. Toen ik de tekening van de voorgevel zag dacht ik aan een beglaasde winkelpui van AH of Zeeman. Wat een cliché, glas als een uitnodigend gebaar! Het is net alsof architecten enkel nog aquariums kunnen ontwerpen en angst hebben voor muren. Glas wordt synoniem voor toegankelijkheid, wat een onzin is dit.

Park Vijversburg in Leeuwarden door Junya Ishigami / Identieke "passage" bedacht door Mecanoo Tekening bureau Macanoo

Kijk even naar de lange beglaasde gang, een transparante passage, een oplossing die erg lijkt op wat Junya Ishigami bedacht voor Park Vijversburg in Leeuwarden. In dit park kan ik mij dit nog voorstellen, maar voor een museum in een stedelijke context! Stel je dit even voor bij grijs en regenachtig weer! Is dit een aangename ervaring? De obsessie voor complete transparantie staat diametraal op wat de geborgenheid van een museum moet zijn. Het ontwerp is één groot aquarium en een glaspaleis is nog geen architectuur.

Wat een slogan 'Forward to basics' en dit versterkt door Corona! Deze uitspraak staat in een interview die Merel Pit had met Houben voor A-ZINE. Twee gebouwen slopen, onder andere het voorbeeldig ontwerp van Robbrecht & Daem, en het paviljoen van Henket, in een tijd waarin hergebruik een centraal thema is geworden. Zomaar verwijderen is toch een grote vorm van ecologische vervuiling, of niet? Is mevrouw Houben nog niet tot dit ecologisch inzicht gekomen?

Respect voor andermans inbreng heeft zij echter niet. Zij wist een complexe gelaagdheid uit, in naam van eigen faam en roem. Een intieme bibliotheek slopen voor een AH winkelpui, is dit een visie op architectuur? In de NRC van 4 juni 2020 wordt het gebouw van R&D omschreven als

Mecanoo voorziet een witte bunkertoren op de hoek van de Westersingel. Is de oplossing van R&D architectonisch niet interessanter? Voor het verkeersvrij maken moet men toch geen gebouw slopen en een zebra zone aanleggen!

“bunkerachtige nieuwbouw” en volgens Mecanoo is gebleken dat het pand zowel in ruimtelijk als bouwtechnisch opzicht ‘zeer problematisch’ is en beter kan worden gesloopt. De nieuwe hoekhoren van Mecanoo is een “wit” gesloten bunker en visueel een lomp geheel, zeker in vergelijking

met de licht- en luchtreflectie die de gevel van R & D leverende. De strak geritmeerde gevel met harmonische compositie van R & D wordt vervangen door banale glazen winkelpui.

Robbrecht & Daem opteerden om de inkom van het museum te situeren op de rustige binnenkoer, een overgangszone tussen de straat en het binnenkomen van het museum. Nadien kreeg de vloer van de binnenkoer een opzichtige, niets zeggende beschildering in zwart-witte strepen om aan te sluiten bij de huisstijl van het museum. Dat dit modieus "zebraplein" door de Dienst Monumentenzorg van Rotterdam een goedkeuring kreeg of zal krijgen is pijnlijk. Of is het een reeds een visuele vervuiling bedacht door Mecanoo? Een publieke ruimte is iets anders dan grafische vormgeving voor publicaties.

De presentatiebeelden van het "Park Pavilion", de grote nieuwe expositieruimte, lijken meer op een showroom voor auto's. Een ruimte die indruk maakt maar beperkt is qua diversiteit aan presentatie mogelijkheden. Museografisch wordt dit een ramp.

*"Park Paviljoen' komt eerder over als een autoshowroom voor luxe wagens
Tekening bureau Mecanoo*

Hebben Rotterdam en Boijmans echt zoveel geld?. Een topmuseum zo lang sluiten om een gebouw te vervangen door een middelmatig ontwerp valt niet te begrijpen. Veel Vlamingen kwamen vroeger regelmatig naar Rotterdam, maar dit langdurig sluiten van een topmuseum is nefast voor de stad, hierover valt niet te discussiëren. Het blijft onbegrijpelijk dat de Gemeente Rotterdam het museum zo lang gesloten wil houden. Vermoedelijk dacht men, wat in Amsterdam kon met het Rijksmuseum, zolang kunnen wij ook Boijmans sluiten.

In het voorstel van Mecanoo wordt het zebrabinnenplein nog versterkt tot voor de inkom van het museum. Alle Tekening bureau Macanoo

De baseline van het museum is "een huis voor verbeelding, inspiratie en creativiteit" wat erg twijfelachtig is met een dergelijk voorstel. Sjarel Ex, directeur sinds 2004, krijgt met Mecanoo ook een gebouw met weinig verbeelding. Houben is een ambitieuze dame, daar is niets mis mee. Dat men haar in het buitenland de logo geeft van "FEARLESS" (onverschrokken vrouw, onbevreesd) zegt niet veel over haar architectuur, maar veeleer over haar ambities.

Marc Dubois, architect

Journalist